

TV MEDISCHE WETENSCHAPPEN

Inhoudstafel

Beginsituatie	2
Algemene doelstellingen.....	2
Minimale materiële vereisten	4
Vakbibliografie	4
Specifieke doelstellingen, leerinhouden, pedagogische en didactische wenken, didactische middelen	7
– Anatomie en fysiologie.....	8
– Medische ziekteleer	13
– Psychiatrische ziekteleer.....	18

Beginsituatie

De doelgroep voor het vak medische wetenschappen is heterogeen omdat deze bestaat uit leerlingen met een uiteenlopende vooropleiding (B.S.O., verzorging, T.S.O., verpleegaspirant). Sommigen hebben reeds kennis van anatomie en fysiologie uit hun vooropleiding. Omwille van deze diversiteit en het typisch medische jargon gaan we er van uit dat er geen voorkennis is.

Algemene doelstellingen

Concept

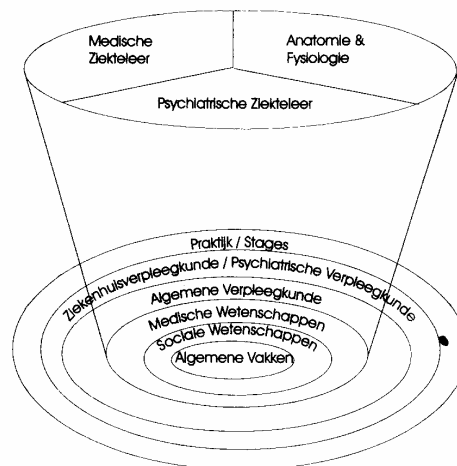
Medische wetenschappen heeft als hoofddoel kennis aan te bieden die de basis vormt van het verpleegkundig handelen.

We vertrekken vanuit de kennis van het gezonde lichaam via anatomie en fysiologie. Dit vormt de basis voor het bestuderen van het zieke lichaam, fysiek en psychisch. De toepassing van deze kennis wordt geconcretiseerd in de vakken Ziekenhuisverpleegkunde en Psychiatrische Verpleegkunde. In de praktijk vindt dit zijn terugkoppeling in het verpleegkundig handelen. Het einddoel is dat de leerling zich bewust is van zijn aandeel in het proces van ziek naar gezond.

Vakkenintegratie

Vakkenintegratie met Ziekenhuisverpleegkunde, Psychiatrische Verpleegkunde en Praktijk is hier onontbeerlijk.

Medische Wetenschappen vormt de basis, de cognitie. De vaardigheden van het verpleegkundig handelen worden aangeleerd in Ziekenhuisverpleegkunde en Psychiatrische Verpleegkunde. En tenslotte komen we in de Praktijk tot het toepassen van de kennis en vaardigheden, namelijk het benaderen en verplegen van patiënten. Schematisch stellen we dit zo voor :

Algemene doelstellingen

In een eerste fase maken de leerlingen kennis met de anatomie en fysiologie van het gezonde lichaam. In een tweede fase verdiepen ze zich in een aantal aspecten van het zieke lichaam : symptomatologie, onderzoeks- en behandelingsmethoden en de pathologie.

Symptomen beschouwen wij als belangrijke signalen van de mens. Het beheersen van de kennis hierover bevordert een gerichtere observatie van de mens-patiënt. Deze symptomen kunnen alarmsignalen zijn, wanneer het gaat om levensbedreigende situaties. Kennis hiervan stelt de leerlingen in staat tot een gericht handelen in acute situaties.

Aangezien van elke verpleegkundige een voldoende beheersing van deze cognitie geëist wordt, zijn de leerinhouden van medische wetenschappen een essentieel onderdeel van de verpleegkundige opleiding.

Kennen

- De leerling heeft inzicht in het gezond functioneren van de mens.
- De leerling heeft kennis en inzicht in de ligging, bouw en functie van de verschillende organen en stelsels in het menselijk lichaam.
- De verworven kennis van het gezonde lichaam zal in de volgende studie jaren een grote hulp zijn bij het verwerven van kennis en inzicht m.b.t. de pathologie.
- De leerling moet voldoende basiskennis verwerven van anatomie en fysiologie om de werking en disfunctie van het lichaam en zijn onderdelen te begrijpen en te kunnen toepassen in verdere studies.
- Hij behoudt voldoende kennis van de geleerde stof in het geheugen om deze toepassing mogelijk te maken.
- Voor elk stelsel betekent dit : de essentie van anatomische bouw van het stelsel en de voor de functie bepalende onderdelen kennen.
 - De essentie van fysiologische werking en het belang ervan voor het lichaam.
 - De interactie van verschillende systemen nodig voor het voortbestaan.
 - De voornaamste afwijkingen die aanleiding geven tot pathologie.
- De leerling moet de medische terminologie kennen.

Kunnen

- Observeren van de symptomen en deze rapporteren aan de behandelende arts.
- Hanteren van alarmsignalen in de beroepspraktijk.
- Patiënten inlichten en begeleiden tijdens onderzoeken en behandelingen.
- Literatuur raadplegen ter ondersteuning van eigen kennis.

Zijn

- Zich bewust zijn van de noodzaak van de medische wetenschappen als basis van de verpleegaspecten.
- Bereid zijn om correct om te gaan met de observaties.
- Zich bewust zijn van de draagwijdte van de symptomatologie als alarmsignaal.
- Zich bewust zijn van het eigen functioneren binnen het multi-disciplinair team.
- Zich deskundig durven opstellen ten opzichte van de patiënt.
- Weetgerig zijn.

Minimale materiële vereisten

Infrastructuur

- Klaslokaal met voldoende ruimte om de benodigdheden en modellen ten toon te stellen.
- Aanwezigheid van bord en audiovisueel materiaal.

Benodigdheden

- Wandplaten met afbeeldingen van anatomie en fysiologie.
- Skeletten, drie dimensionele modellen van lichaamsonderdelen.
- Illustraties, dia's, foto's, van pathologieën.
- Afbeeldingen of voorbeelden van radiologische opnames.
- Video's van diverse onderzoeks- en behandelingsmethoden, van anatomische structuren en fysiologische werkingsmechanismen.

Vakbibliografie

AKKERMAN H.P, Ziekteleer, speciale verpleegkunde en reactivering, Spruyt, Van Mantgen en De Does, Leiden, 1976.

ANONIEM, *Neurologie Deel I Neurologische semeiologie en propedeutica*, KUL.

BARBIZET, *Neuropsychologie*, Masson, Paris, 1985.

BEHRMAN, R.,e.a.,*Textbook of pediatrics, fourteenth edition*, W.B. Saunders Compagny, 1992.

BOUCHAERT J., Speciale heelkundige ziekteleer, Aurelia Paramedica, Brussel, 1989.

CAMBIER, MASSON, DEHEN, *Neurologie*, Masson, Paris, 1985.

COMPERNOLLE THEO, *Zit stil*, Lannoo, Tiel 1993.

DE BOER, J., *Leerboek chirurgie derde herziene druk*,BOHN, SCHELTEMA, & HOLKEMA, Utrecht, 1988.

DE CORTE J. et al., *Onder druk - Thema's uit de residentiële kinderpsychiatrie*, Garant, Leuven/Apeldoorn 1993.

DE GEEST Prof, *Cardiologie*, Acco, Leuven, Amersfoort, 1989.

DE GROOTE, J., *Ziekten van de lever, de galblaas en het pancreas achtste herziene uitgave*, Acco, Leuven Amersfoort, 1987.

DE WIT CEES A.M., *Depressieve kinderen*,Acco Leuven, 1987.

DELEU P DR, Het menselijke lichaam, Uitgeverij Standaard.

DEQUEKER, J., *Rheuma, een diagnostisch probleem, zesde volledige herziene druk*, Acco, Leuven - Amersfoort, 1988.

- EGGERMONT EPHREM en ADRIAENSSENS PETER, *Kindermishandeling - Perspectief in interacties*, Garant, Leuven/Apeldoorn 1991.
- ERNST, K., *Praktische Klinikpsychiatrie*, Berlin: Springer - Verlag, 1988.
- FABRY G, e.a., *Fracturen en luxaties, derde herziene en vermeerderde druk*, Acco, Leuven - Amersfoort, 1987.
- FENEIS, *Pocket Atlas of Human Anatomy*, Georg Thieme Publishers, Stuttgart, 1976.
- FRAIBERG SELMA H., *De magische wereld van het kind*, Paul Brand 1992, eenentwintigste druk.
- GIEL, R., *Waarom een psychiatrische diagnose?* Derde druk, Alphen aan de Rijn: Samson Stafleu.
- GREGOIRE L., *Functionele anatomie van de mens*, Integraal 1990, Spruyt, Leiden.
- HART DE RUYTER, T. & KAMP, L.N.J., *Hoofdpijnen van de kinderpsychiatrie*, De Venter: Van Loghum Slater, 1972.
- HEINZ FENEIS, *Geïllustreerd anatomisch zakwoordenboek*, Bohn, Straffen Van Loghum, 1993, Zaventem.
- JUNQUEIRA L.C. *Functionele histologie, derde geheel herziene druk*, Wetenschappelijke uitgeverij Bunge, 1984.
- KIRCHMAN L., *Anatomie & fysiologie en enige pathologie*,. Uitgeverij De Tijdstroom, Lochem. mei 1990.
- KUIPER, P.C., *Nieuwe neurosenleer*, Deventer: Van Loghum Slaterus, 1984.
- LIPPERT H. - *Uw lichaam van top tot teen. Operaties en hun risico's*, Kampen, La Rivière en Voorhaene, 1988, 992.
- MARCOEN A, *Ontwikkelingspsychologie*, Acco, Leuven 1993, achtste herziene uitgave.
- MASSA LUTGARDE, *De professionele hulpverlening aan kinderen na echtscheiding: een literatuurstudie*, licentiaatsverhandeling K.U.Leuven 1991.
- MOLEMAN P. DR., *Practische psychofarmacologie*, Bohn Stafleu Van Loghum, Houten/Zaventem 1992, tweede herziene druk.
- MOLEMAN, P. & PEPPLINKHUIZEN, L., *Praktische Psychofarmacologie*, Utrecht: Wetenschappelijke Uitgeverij Bunge.
- NOLEN, W.A. & RAFAELSEN, O.J., *Depressie*, Amsterdam Brussel: Elsevier, 1985.
- ORLEMANS, J.W.G., EELEN, P. & HAAIJMAN, W.P., *Handboek voor gedragstherapie*, Deventer: Van Loghum Slaterus, 1980.
- PRICK, J.J.G. & VAN DER WAALS, H.G., *Nederlands handboek der psychiatrie*, Arnhem: Van Loghum Slaterus, 1958.
- SANDERS-WOUDSTRA J.A.R. en DE WITTE H.F.J., *Leerboek Kinder- en Jeugdpsychiatrie*, Van Gorcum Assen/Maastricht 1990 derde gewijzigde druk.
- SPILLANE, *An atlas of clinical neurology*, Oxford University Press, Oxford, 1982.

- VAN DE WOESTYNE, PROF, *Pneumologie*, Acco, Leuven - Amersfoort, 1989.
- VANDENBERGH, PROF, *Neurologie*, Acco, Leuven - Amersfoort, 1989.
- VERHULST FRANK C., *Inleiding in de kinderpsychiatrie*, Van Gorcum, Assen 1994.
- VERWILGHEN, PROF, *Hematologie*, Acco, Leuven - Amersfoort, 1989.
- WARD, M.F., EHLENS, A. & VERMAAS, H., *Het verpleegkundig proces in de geestelijke gezondheidszorg*, Nijkerk: Intro, 1987.
- WATZLAWICK, P., *Wie weet is het ook anders*, Over de techniek van de therapeutische communicatie, Deventer: Van Loghum Slaterus, sociale bibliotheek, 1981.
- WEST, J.B., *De fysiologie van de ademhaling*, De Tijdstroom, 1981.
- WEST, J.B., *De pathofysiologie van de ademhaling*, De Tijdstroom, Poperinge, 1981.
- WIELINCK, P.S. van, *Het evenwicht tussen acetylcholine en dopamine*, Janssen Medisch Wetenschappelijk Nieuws 1, 20 - 24, 1986.
- WILSON, e.a., *Principles of International Medicine, twelfth edition*, McGraw - Hill Inc., 1991.

TV MEDISCHE WETENSCHAPPEN

*Specifieke doelstellingen
leerinhouden
pedagogische en didactische wenken
didactische middelen*

TV MEDISCHE WETENSCHAPPEN

ANATOMIE EN FYSIOLOGIE

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO	TV MEDISCHE WETENSCHAPPEN	Anatomie en fysiologie
---	----------------------------------	-------------------------------

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. Wenken en middelen
			ANATOMIE EN FYSIOLOGIE MEDISCHE ZIEKTELEER PSYCHIATRISCHE ZIEKTELEER	Vakkenintegratie: Algemene Verpleegkunde Ziekenhuisverpleegkunde Psychiatrische Verpleegkunde Klinisch Onderwijs Algemene wenken: De leraar kan gebruik maken van de volgende didactische werkvormen: <ul style="list-style-type: none"> • doceermethode • onderwijsleergesprek didactische hulpmiddelen: <ul style="list-style-type: none"> • bordtekeningen • transparanten • tekeningen en schema's uit handboek • audio-visueel materiaal • cd-rom "body guard"
Kennen <ul style="list-style-type: none"> • Anatomische en fysiologische begrippen kennen en kunnen toepassen. • Kennis hebben van het "totale" lichaam. • Kennis van de opbouw van het lichaam van cel tot weefsel, van weefsel tot organen, van organen tot stelsels en van stelsels tot het menselijke lichaam. 		B B B	ANATOMIE EN FYSIOLOGIE Anatomische en fysiologische begrippen Algemene beschrijving van het menselijk lichaam <ul style="list-style-type: none"> – Biologie van de cel. <ul style="list-style-type: none"> · de cel: bouw, onderdelen, essentiële functies, genetisch materiaal. · celdeling: mitose, meiose, geslachtsbepaling – Weefsels: indeling, functies – Stelsels: indeling 	<ul style="list-style-type: none"> • Histologische atlas • Electronenmicroscopische foto's • Anatomische atlas • Cursus met duidelijke afbeeldingen, met ruimte voor lijst met moeilijke woorden. • Handboek • De leraar geeft opdracht om van elke leerinhoud steekkaarten te maken met tekening.
Kennen/kunnen: <ul style="list-style-type: none"> • Kennis van de skeletopbouw. • Beenderen kunnen beschrijven en situeren in het lichaam. 		B B	Voortbewegingsorganen <ul style="list-style-type: none"> – Beenderstelsel: functies, soorten, gewrichten – Spierstelsel: bouw, functie, soorten, pezen 	<ul style="list-style-type: none"> • Skelet • Anatomische pop • Radiologische atlassen • Anatomische atlassen

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. Wenken en middelen
<ul style="list-style-type: none"> De onderlinge samenhang van de beenderen kennen met de verschillende soorten gewrichten. Kennis van de bouw en fysiologie van de dwarsgestreepte en gladde spieren, en de hartspeer. 		B B		<ul style="list-style-type: none"> EMG-protocol
<ul style="list-style-type: none"> Kennen/kunnen: Kennis van de bouw en de ligging van de verschillende organen in het spijsverteringsstelsel. Kennis van de fysiologische werking van deze spijsverteringsorganen 		B B	Spijsverteringsstelsel <ul style="list-style-type: none"> – Mond en gebit – Keelholte – Slokdarm – Maag – Dunne darm – Dikke darm – Alveesklier – Lever – Buikvlies – Fysiologie van het spijsverteringsstelsel 	<ul style="list-style-type: none"> Radiologische foto's Film en foto's van een gastroscopisch onderzoek Anatomisch model Anatomische atlas
Kennen <ul style="list-style-type: none"> Kennis van ligging, bouw en functie van de luchtwegen en de longen. Kennis van ademhalingsmechanisme en gasuitwisseling in de longen en in de cellen. De luchtwegen en de longen beschrijven. De functie van de luchtwegen, de thorax en de longen uitleggen. De beginselen van de ademhaling en ademhalingsbewegingen uitleggen. De principes van de gasuitwisseling in de longen en de cellen verklaren. 		B B B B	Ademhalingsstelsel. <ul style="list-style-type: none"> – Neusholte – Larynx – Trachea – Longen – Ademhalingsfysiologie 	<ul style="list-style-type: none"> Radiologische atlassen Anatomische atlas Foto's en film van een bronchoscopisch onderzoek
Kennen <ul style="list-style-type: none"> Kennis hebben van de ligging, de bouw en de werking van het hart. Kennis hebben van de bouw, ligging en 		B B	Bloedsomloop <ul style="list-style-type: none"> – Plasma – Bloedgroepen en antagonisme – Bouw en werking van bloedlichaampjes 	<ul style="list-style-type: none"> Foto's van verschillende bloedelementen Uitslagen van bloedonderzoeken Anatomische atlassen Radiologische atlassen

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. Wenken en middelen
functie van de verschillende soorten bloedvaten in het menselijk lichaam. <ul style="list-style-type: none"> • De samenstelling en functie van het bloed kennen. • Het doel van de bloedsomloop verduidelijken. 		B B	<ul style="list-style-type: none"> – Beenmerg – Hart – Grote en kleine bloedsomloop – Bloedvaten – Pathologie 	
Kennen <ul style="list-style-type: none"> • Kennis en inzicht in het lymfestelsel en de lymfeknopen. • Kennis hebben van de ligging, bouw en de functie van de milt. • Het reticulo-endoteliaal systeem situeren in het menselijk lichaam. 		B B B	Lymfestelsel <ul style="list-style-type: none"> – Bouw (lymfevaten en lymfeknopen) – Reticulo-endotheliaal systeem – Milt – Fysiologie van het lymfestelsel 	<ul style="list-style-type: none"> • Anatomische atlanten • Radiologische atlanten
Kennen <ul style="list-style-type: none"> • Kennis hebben van de menselijke voortplanting. • Kennis hebben van de samenstelling, de bouw, de ligging en functie van de mannelijke en vrouwelijke geslachtsorganen.. 		B B	Voortplantingsfuncties <ul style="list-style-type: none"> – Inwendige en uitwendige vrouwelijke geslachtsorganen – Inwendige en uitwendige mannelijke geslachtsorganen – Geslachtshormonen – Zwangerschap 	<ul style="list-style-type: none"> • Radiologische atlanten • Anatomische atlanten • Anatomische modellen
Kennen <ul style="list-style-type: none"> • Inzicht hebben in de samenstelling en functie van het autonoom en willekeurig zenuwstelsel. • Het cerebrosпинаal zenuwstelsel situeren in het lichaam. • De samenstelling van het cerebrosпинаal zenuwstelsel uitleggen. • De ligging en functie van ruggemerg, verlengde merg, brug van Varol, kleine hersenen en grote hersenen beschrijven. • De hersenvliezen en het cerebrosпинаal vocht beschrijven. 		B B U U B	Zenuwstelsel <ul style="list-style-type: none"> – Bouw en werking van het centraal en perifeer zenuwstelsel – Werking van het autonome en willekeurige zenuwstelsel 	<ul style="list-style-type: none"> • EEG • EMG • Radiologische atlanten • Anatomische atlanten
Kennen/kunnen		B	Zintuigen	<ul style="list-style-type: none"> • Zintuiglijke waarnemingsoefeningen

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. Wenken en middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Kennis en inzicht in de bouw, ligging en functie van de zintuigen. • De anatomie en fysiologie van de huid uitleggen. • De anatomie en fysiologie van de smaak en de reuk beschrijven. • Een beschrijving geven van de oogbol en zijn beschermende delen en de oogspieren. • De optische functies, het eigenlijke zien en de fysiologie van de beschermende delen en de oogspieren weergeven. 		B B B B	<ul style="list-style-type: none"> – De verschillende zintuigen en hun functie – De huid – Het zicht: bouw en werking – Gehoor: bouw en werking 	<ul style="list-style-type: none"> • Anatomische modellen • Radiologische atlassen • Anatomische atlassen
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> • Kennis en inzicht in de ligging, de bouw en de functie van de hormonale klieren. • De hypofyse, de schildklier, bijschildklier, de bijnieren, de alvleesklier en de gonaden situeren in het lichaam. • De hormonen van deze klieren noemen. • De beknopte werking van deze hormonen uitleggen. 		B B B B	Hormonaal stelsel <ul style="list-style-type: none"> – Hormonen en werking – Pathologie – De schildklier – De bijnierschors/hypofyse – Het bijniermerg – De alvleesklier 	<ul style="list-style-type: none"> • Scintigrafieën (bv schildklierscan) • Anatomische atlassen
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> • Kennis en inzicht hebben betreffende de anatomie en fysiologie van de nieren en urinewegen. 		B	Urinestelsel <ul style="list-style-type: none"> – Nieren: bouw, functie, pathologie – Urinewegen en blaas: bouw, functie, onderzoeken 	<ul style="list-style-type: none"> • Urine-onderzoekresultaten • Foto's van elementen in urine • Radiologische atlassen • Anatomische atlassen • Cystoscopische beelden • Urinaire stenen

TV MEDISCHE WETENSCHAPPEN

MEDISCHE ZIEKTELEER

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO	TV MEDISCHE WETENSCHAPPEN	Medische ziekteleer
---	----------------------------------	----------------------------

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. Wenken en middelen
<p>Kennen/kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zicht hebben op de normale genetische configuratie van een mens, op de normale regels van overerfbaarheid en de beïnvloedende factoren. • Inzicht hebben in de kenmerken en afwijkingen. • Zicht hebben op de benadering en behandeling van genetische afwijkingen. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zich bewust zijn dat de kennis van de genetica noodzakelijk is bij de begeleiding van patiënten en hun familie. 		<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>MEDISCHE ZIEKTELEER</p> <p>Genetica</p> <ul style="list-style-type: none"> – De normale genetische configuratie van de mens – Genetische terminologie – Genetische afwijkingen – Kadering van de genetica binnen andere medische disciplines 	<ul style="list-style-type: none"> • De leraar vertrekt van opdrachten in verband met genetische bepalingen <ul style="list-style-type: none"> • Dominant en recessief • X-gebonden en gebonden aan een lichaamschromosoom • Andere genetische afwijkingen • De leerling recente artikels laten opzoeken i.v.m. genetische bepalingen
<p>Kennen/kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zicht hebben op de invloed van verschillende binnen het ontstaan van een ziekte. • Het verpleegkundig handelen kunnen bijsturen op basis van kennis over etiologie. <p>Zijn</p> <p>Zich bewust zijn van hun invloed op etiologische factoren.</p>		<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>Etiologie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Overzicht van de verschillende etiologische factoren 	
<p>Kennen/kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het normale reactiemechanisme en helingsproces kennen. • De verschillende kenmerken van een 		<p>B</p> <p>B</p>	<p>Ontsteking en infectie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Het normale reactiemechanisme van het menselijk lichaam – Het normale helingsproces – Infectieuze agentia 	<ul style="list-style-type: none"> • Vakoverschrijdend met Algemene verpleegkunde(beroepshygiëne) • Gebruik maken van eigen ervaringen i.v.m. ontstekingen en infecties

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. Wenken en middelen
ontstekingsreactie verklaren. <ul style="list-style-type: none"> Oorzaken, gevolgen en verwickelingen van infecties benoemen. De achtergrond van het aseptisch handelen kennen en de noodzaak van aseptisch handelen inzien. Zicht hebben op de medicamenteuze benadering van ontstekingen en infecties. 		B B B	– Aspecten: <ul style="list-style-type: none"> · klinisch, diagnostisch, behandelend – Achtergrond van aseptisch handelen <ul style="list-style-type: none"> – Antibiotica, anti-virale middelen, anti-parasitaire middelen 	<ul style="list-style-type: none"> • Door het gebruik van dia's en illustraties beelden tonen van <ul style="list-style-type: none"> • Algemeen klinisch aspect van een infectie • Specifieke klinische manifestaties van een infectie o.a. abces, empyeem, flegmone • Voorbeelden van verschillende medicamenten tonen • Gebruik maken van een compendium om deze geneesmiddelen en hun gebruik te leren kennen
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> • Kennis hebben van het normale afweermechanisme van het menselijk lichaam. • Kennis hebben van de algemene pathologie van het immuunsysteem. • Immunologie kunnen plaatsen binnen de verschillende medische disciplines. • Zicht hebben op de medicamenteuze beïnvloeding van het immuunsysteem. 		B B U B	Immunologie <ul style="list-style-type: none"> – Het normale immuunsysteem – Allergie, auto-immuunziekten, defect immuunsysteem – Medicatie binnen het immuunsysteem 	Video over “het menselijk lichaam”
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> • Kennis hebben van de verschillende kinderziekten, de oorzaken, het klinisch beeld, de onderzoeks- en behandelingsmethoden, en mogelijke verwickelingen. • Uitleg verschaffen aan ouders rond de verschillende kinderziekten. • Preventiemaatregelen kennen en kunnen toepassen. • Zicht hebben op het geldende vaccinatieschema. 		B B B B	Kinderziekten <ul style="list-style-type: none"> – De belangrijkste kinderziekten – Vaccinatieschema 	<ul style="list-style-type: none"> • Vakoverschrijdend met: Algemene Verpleegkunde (Moeder kindzorg) • Vertrekken vanuit eigen doorgemaakte kinderziekten verloop leren kennen • Vaccinatieschema vergelijken met dat van familieleden
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> • Kennis hebben van het ontstaan en de karakteristieke eigenschappen van oncologische processen. 		B	Oncologie <ul style="list-style-type: none"> – Oncologische processen: <ul style="list-style-type: none"> · anatomie en fysiologie · klinische manifestatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Vakoverschrijdend met Algemene verpleegkunde • Aan de hand van video-beelden en dias de processen verduidelijken

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. Wenken en middelen
<ul style="list-style-type: none"> • Alarmsignalen herkennen. • Zicht hebben op de symptomen, diagnostiek en behandelingsmethoden. • De algemene kennis van oncologie toepassen op de verschillende stelsels. 		B B B	<ul style="list-style-type: none"> – Diagnostische middelen – Behandelingsaspecten 	
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> • Zicht hebben op de discipline anesthesie. • De verschillende anesthesiemethoden kennen en kunnen duiden naar patiënten. • Zicht hebben op mogelijke verwickelingen t.g.v. anesthesie en anesthesieproducten. • Kennis hebben van de achtergronden van anesthesie om zo te kunnen assisteren bij kleine toepassingen. 		B B B U	Anesthesie <ul style="list-style-type: none"> – Algemene basisprincipes en pijlers van de anesthesie – Anesthesiologische technieken en methoden – Toezicht op de patiënt 	<ul style="list-style-type: none"> • Vakoverschrijdend met Ziekenhuisverpleegkunde en Stages • Vertrekken van eigen ervaring en/of stage-ervaring
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> • Zicht hebben op de postoperatieve herstelfase en verwickelingen. • Postoperatieve signalen kunnen observeren en signaleren aan de geneesheer. • Het belang inzien van kennis rond de postoperatieve fase als achtergrond bij het handelen bij patiënten op een heelkundige afdeling. • Patiënten kunnen begeleiden in de postoperatieve fase. 		B B B B	De postoperatieve patiënt <ul style="list-style-type: none"> – Postoperatieve herstelfase – Postoperatieve verwickelingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Vakoverschrijdend met Ziekenhuisverpleegkunde • Voorbeelden uit de praktijk nemen als vertrekpunt
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> • Zicht hebben op de pijngeleiding en de fysiologie van de pijnbeleving. • Eigen beleving rond pijn (h)erkennen. • De pijnbeleving van de patiënt kunnen kaderen. • Kennis hebben van 		B B B B	Pijn <ul style="list-style-type: none"> – Definitie en bepaling van het begrip pijn – Anatomie en fysiologie van het pijngeleidingsstelsel – Beïnvloedende factoren – Pijnbehandeling – Analgetica 	<ul style="list-style-type: none"> • Vertrekken van eigen pijnervaring en verschillende gewaarwordingen rond pijn • Video-opname van “Het Ziekenhuis” • “Chirurgenwerk”e.a.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. Wenken en middelen
pijnbestrijdingsmiddelen en deze toepassen. • Kennis hebben van analgetica.		B		
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> • Basisbegrippen met betrekking tot de inwendige en heelkundige ziekteleer kennen en kunnen toepassen. • De symptomen in verband brengen met een bepaalde orgaanpathologie. • Symptomen observeren en rapporteren aan de arts. • De principes van de verschillende onderzoeksmethoden beknopt uitleggen. • Inzien waarom een bepaald onderzoek dient te gebeuren. • Verschillende behandelingsvormen beknopt uitleggen. • Inzien waarom een bepaalde behandeling nodig is, essentieel voor een bepaald ziektebeeld. Zijn <ul style="list-style-type: none"> • Bewust zijn dat de kennis van de ziekteleer een noodzakelijke basis is om patiëntgerichte verpleegkunde te beoefenen. 		B B B B B B B	Met betrekking tot: <ul style="list-style-type: none"> – Hart -en bloedvatenstelsel – Ademhalingsstelsel – Spijsverteringsstelsel – Lymfestelsel – Voortplantingsstelsel – Voortbewegingsorganen – Zenuwstelsel – Zintuigen <ul style="list-style-type: none"> · Symptomatologie · Algemene principes van de diagnostische middelen · Pathologie · Behandelingen · Farmacologie 	<ul style="list-style-type: none"> • Vakoverschrijdend met: <ul style="list-style-type: none"> • Algemene Verpleegkunde • Ziekenhuisverpleegkunde • De leraar vertrekt vanuit de basiskennis van anatomie en fysiologie (het gezonde lichaam) om zicht te krijgen op het zieke lichaam . • Er kan gewerkt worden met <ul style="list-style-type: none"> • Praktijkvoorbeelden, • Simulaties en casuïstiek, • Video en fotomateriaal van desbetreffende onderzoeken en ingrepen(bv. Het Ziekenhuis, Door het oog van een naald, Chirurgenwerk e.a.) • Anatomische structuren • Fysiologische mechanismen • Pathologische beelden

TV MEDISCHE WETENSCHAPPEN

PSYCHIATRISCHE ZIEKTELEER

VERPLEEGKUNDE 4de GRAAD BSO	TV MEDISCHE WETENSCHAPPEN		Psychiatrische ziekteleer
---	----------------------------------	--	----------------------------------

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. Wenken en middelen
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> Inzicht hebben in de psychiatrische terminologie en deze gebruiken binnen hun stageterrein. 	Dps	B	PSYCHIATRISCHE ZIEKTELEER Psychiatrische terminologie	<ul style="list-style-type: none"> De terminologie wordt verduidelijkt in een kringgesprek.
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> Inzicht hebben in het normale functioneren van de mens. De verschillende psychische functies benoemen. Zicht hebben op bepaalde psychische functies van patienten die belangrijk zijn in de psychopathologie. 	Dps Dps Dps	B B B	Psychische functies, o.a. <ul style="list-style-type: none"> Bewustzijn Waarnemen Geheugen Oriëntatie Denken Voelen Willen, drijven Bewegen, handelen 	<ul style="list-style-type: none"> Vakoverschrijdend met: Algemene verpleegkunde, psychiatrische verpleegkunde, psychologie. Waarnemings- en ervaringsoefeningen doen om de student de functies te herkennen vanuit hun ervaring.
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> Zicht hebben op psychiatrische classificatiemechanismen en deze gebruiken en toepassen in de praktijk. 	Dps	B	Classificatiemechanismen binnen de psychiatrie	<ul style="list-style-type: none"> Psychiatrisch en medisch georiënteerde Classificatiesystemen die gebruikt worden in de praktijk tonen en er laten mee werken, o.a. DSM-IV, ICD10
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> Inzicht hebben in de meest gebruikte psychofarmaca en deze op een verantwoorde wijze kunnen gebruiken. De voornaamste algemene aandachtspunten bij de toediening van medicatie in de psychiatrie schetsen. Het placebo-, nocebo-effect uitleggen. De werkingsmechanismen van psychofarmaca weergeven. Van de verschillende groepen medicamenten de werking en de nevenwerkingen opsommen. 	Dps Dps Dps Dps Dps	B B B B B	Psychofarmaca <ul style="list-style-type: none"> Definitie van psychofarmacotherapie Aandachtspunten bij het toedienen van psychofarmaca. Werkingsmechanismen van de psychofarmaca Placebo-effect, Nocebo-effect Indeling van psychofarmaca: <ul style="list-style-type: none"> Neuroleptica Tranquillizers Hypnotica Lithiumzouten Stimulantia Antidepressiva 	<ul style="list-style-type: none"> Werken met compendia en bijsluiters Wetenschappelijk materiaal vanuit medische firma's gebruiken Onderwijsleergesprek refererend naar geneesmiddelenleer (Algemene Verpleegkunde) Ondersteunen met documentatie van firma's.

<ul style="list-style-type: none"> • Van elke groep een voorbeeld geven. • Informatie geven aan een patiënt over psychofarmaca. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zich bewust zijn van het belang van een correcte toediening van psychofarmaca. 	<p>Dps Dps</p>	<p>B B</p>		
<p>Kennen/kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Basisbegrippen met betrekking tot de psychiatrische ziekteleer kennen en kunnen toepassen. • De definitie van de verschillende psychiatrische stoornissen toelichten. • De klinische symptomatologie van de verschillende psychiatrische ziektebeelden kennen. • De opgesomde diagnostische criteria verklaren. • Verschillende behandelingsvormen beknopt uitleggen. • Vertrouwd zijn met de ruime psychische problematiek die een patiënt kan treffen. • Inzicht hebben in de theoretische achtergronden van hun verpleegkundig handelen op een psychiatrische afdeling. • Inzicht hebben in de gebruikte psychofarmaca voor elk ziektebeeld. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bewust zijn dat de kennis van de psychiatrische ziekteleer een noodzakelijke basis is om patiëntgerichte verpleegkunde te beoefenen. 	<p>Dps Dps Dps Dps Dps Dps Dps Dps Dps</p>	<p>B B B B B B B B B</p>	<p>Psychiatrische ziektebeelden zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Stemmingsstoornissen – Stoornissen i.v.m. misbruik van en afhankelijkheid van psychoaffectieve middelen – Psychotische stoornissen – Angststoornissen – Impulscontrolestoornissen – Psycho-organische stoornissen – Sexuele functiestoornissen – Eetstoornissen – Persoonlijkheidsstoornissen – Mentale handicap en psychiatrische stoornissen – Gerontopsychiatrische stoornissen – Kinderpsychiatrische stoornissen <ul style="list-style-type: none"> · Etiologie · Symptomatologie · Diagnostische criteria · Behandeling/Therapie 	<ul style="list-style-type: none"> • Klinische voorbeelden • Videomateriaal omtrent pathologieën en algemene psychische problemen • Vertrekken vanuit ervaring van de leerlingen • Patiëntencasussen • Langspeelfilmen • Kinderboeken • Jeugdliteratuur